

ДУРДУКІВСЬКИЙ Володимир Федорович (псевд. і крипт.: В. Коновченко, В. Мировець, Скавло, В. М. та ін.; 17(29). 09. 1874, с. Пединівка Звенигород. пов. Київ. губ., нині Звенигород. р-ну Черкас. обл. — 16. 01. 1938, Київ) — педагог, літературознавець, громадський діяч. Брат **С. Дурдуківського**. Член НТШ і УНТ. Закін. Києво-Поділ. духовне училище, Київ. духовну семінарію (1895), завершив освіту в Київ. духов. академії зі ступ. канд. богослов'я (1899). Мав також вищу муз. освіту. Працював учителем словесності у Києво-Поділ. духов. училищі, водночас викладав історію у жін. гімназії К. Євсєєвої. Один із засн. видавництва «Вік», яке 1895–1918 видало 140 назв укр. книг заг. накладом понад 500 тис. прим. 1896–97 — чл. нелегал. комісії зі складання «Історичного словника українських діячів» під керівництвом В. Антоновича і М. Грушевського. Актив. діяч київ. «Просвіти», чл. Укр. радикал. партії, 1902–03 разом із Б. Грінченком, С. Єфремовим, В. Доманицьким брав участь у редагуванні й виданні партій. літ-ри. 1905–06 перебував під неглас. наглядом поліції, зокрема 1905 за участь в Укр. з'їзді вчителів заарешт. і на деякий час ув'язнений у Лук'янів. в'язниці Києва. Літературозн., наук., істор., публіцист. статті, театр. рец. і пед. розвідки друкував у «Трудах Киевской духовной академии», часописах «Киевская старина», «Україна» (1906–07 — рец. на книги М. Грушевського, О. Коваленка, М. Комарова), «Мир и искусство», «Громадська думка», «ЛНВ», «Світло», «Вільна українська школа» та ін. Від 1917 — директор і викл. української мови та літ-ри 1-ї Київ. укр. гімназії (згодом 1-а Київ. труд. школа ім. Т. Шевченка). У школі викладали кращі науковці й мистці, ставилися спектаклі, опери укр. драматургів і композиторів, у яких, разом із дітьми, грав Д. Водночас від 1919 співпрацював у ВУАН, зокрема був чл. Постій. комісії для складання словника укр. живої мови, від 1925 — голова Наук.-пед. комісії (редагував її праці, 1929). Ред. зб. «З практики трудової школи» (ч. 1–2, К., 1923–24), у якій узагальнив пед. досвід керованої ним школи. 19 березня 1918 виступив із промовою на похоронах героїв Крут. 1921 — чл. Всеукр. православ. собору УАПЦ. 4 липня

1929 заарешт., на сфабриков. процесі СБУ як один із кер. засудж. до 8-ми р. ув'язнення. 27 червня 1930 звільнений за станом здоров'я, однак позбавлений права на працю, внаслідок чого перебував у складному матеріал. становищі й вимушено розпродав унікал. власну бібліотеку. 31 грудня 1937 за звинуваченням у націоналіст. антирад. діяльності особл. трійкою Київ. обл. упр. НКВС УРСР засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1989.

Основні праці

Очерк истории западно-русских братств // КС. 1900. № 5; Н. И. Костомаров // Жизнь и искусство. 1900. № 98; Корифеи украинской сцены. К., 1901 (співавтор); Причины, вызвавшие особый интерес к личности и произведениям Шевченка // Волянь. 1902. № 52; Поэт-страдалец (Памяти П. А. Грабовского) // Там само. 1903. № 18, 19; Историческая записка о соединенных Киево-Подольском и Богуславском духовных училищах // Тр. Киев. духов. академии. 1903. Кн. 9; Життя і твори Віктора Забіли // КС. 1906. № 5–6; Україна і Європа // Нова Громада. 1906. № 3; Микола Іванович Петров // Зап. істор. і філол. секцій Укр. наук. товариства у Києві. 1918. Т. 17; Українознавство в середній школі // Нова Рада. 1918. № 185; З щоденника вчителя // Вільна укр. школа. 1918. № 5–6; Матеріали до шкільних ранків і вечірок в пам'ять Тараса Шевченка // Там само. № 7; Педагогічна діяльність Б. Грінченка // Пр. Наук.-пед. комісії при ВУАН. Т. 1. К., 1929.

Рекомендована література

1. Гермайзе О. Свято української школи (25 років педагогічної діяльності Володимира Федоровича Дурдуківського) // Життя і революція. 1926. № 1;
2. Хорунжий Ю. Володимир Дурдуківський // Зона. 1996. № 11;
3. Даниленко В. М., Кравченко А. А. Володимир Дурдуківський – педагог, критик, громадський діяч (1874–1938). К., 2000.

Ю. М. Хорунжий

Бібліографічний опис:

Дурдуківський Володимир Федорович / Ю. М. Хорунжий // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-19584>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).